

Ficțiunea

OPTm

nr. 48, 22 octombrie 2022

Săptămânal de cultură

Andrei Ungureanu
îi scrie lui Moussa
zilnic, iar unele
din mesaje
ajung la mine.

Zenob

Dați în ei fără milă, ăștia sunt niște *niaqué*,
urla unul din liderii jefuitorilor.

Director de număr: Ciprian Handru

Anarhia și anarhismul

Mihai Ene

In primul rând, trebuie să lămurim puțin ce înțelegem prin anarhie, fără a recurge la prea multă teorie, deși există din plin, dar trebuie neapărat făcută distincția între ceea ce se înțelege curent prin „anarhie”, adică o stare haotică, în care domină lipsa oricărei organizări, a oricăror norme, și care duce inevitabil la o senzație nu atât de libertate, cât de incertitudine și angoasă. Celălalt sens este cel filosofic și politic, anarhismul gândind o societate nu fără reguli, ci fără ierarhii, în care libertatea individuală se armonizează cu solidaritatea de grup. Există și aici forme de anarhism mai individualiste și altele colectiviste, ultimele foarte apropiate de comunism.

Și tocmai pentru că m-a interesat de mai multă vreme filosofia, gândirea politică și imaginarul anarhiste, nu mă pot gândi la anarhie fără câteva repere fundamentale din această zonă teoretică: Piotr Kropotkin, Pierre-Joseph Proudhon sau Mihail Bakunin. Și având în vedere că îmi beau cafeaua aproape în fiecare zi pe strada din centrul Craiovei care a fost numită după Panait Mușoiu, unul dintre liderii socialismului de la finalul secolului al XIX, prim traducător al lui Marx în limba română și unul dintre cei mai importanți propagatori la noi ai ideilor anarhiste (după

despărțirea de socialiști), evident că mă gândesc și la acest extrem de interesant personaj. De asemenea, e imposibil să nu-mi vină în minte aproape automat celebrul album al trupei britanice de punk, „Sex Pistols”, intitulat *Anarchy in the UK*.

În al doilea rând, literatura în sine are ceva anarhic, de vreme ce regulile sale sunt mereu fluide și îl consider prin excelență un spațiu al libertății și al opoziției la orice formă de autoritarism. Iar dintre formele literare cele mai impregnate de spiritul anarhismului se află, fără-ndoială, avangardele istorice și mai ales mișcarea DADA, caracterizată prin libertate creatoare totală coroborată cu destructurarea și critica implicită a tuturor formelor estetice constituite (care culminează cu anti-arta și anti-literatura), instituind primatul hazardului și mergând până la auto-negare, (auto)ironie etc. De aici nu se mai poate evolua, nu se mai poate inventa, aici se găsește limita atât a artei, cât și a propriului program. Sfidarea dadaistă este și un simptom al crizei umanului proiectat asupra artei – să nu uităm nașterea acestui curent în plină conflagrație mondială! De asemenea, fenomenul *hippie* este una dintre referințele obligatorii – cu toată subcultura la care a dat naștere – atunci când discutăm despre anarhism, comunele

hipiote fiind unele dintre puținele forme de organizare anarhistă create în perioada postbelică.

Prin comparație, tot ceea ce se întâmplă „extrem” în arta contemporană mi se pare mai degrabă o încercare de regăsire a acestui spirit avangardist, dar parcă din ce în ce mai devitalizat, căzând în propria capcană ridicolă a (auto)pastișei.

În ceea ce privește societatea contemporană, mi se pare că, dimpotrivă, „amenințarea” nu este de sorginte anarhistă – în sensul ei vulgar, de haos, și cu atât mai puțin în semnificația ei politică –, ci tendința contrară, autoritaristă, un totalitarism soft la care ne condamnă o lume globală interconectată în care nu doar referințele, ci chiar formele realității tind să devină comune.

Anarhia fiind prin definiție un agent coroziv – al autorității și formelor de putere constituită ierarhic – ea nu poate fi erodată decât tot de forța brută care vrea să se impună unei majorități slabe sau slăbite. Din păcate, mai ales în ceea ce privește organizarea politică, anarhismul cere o conștiință superioară și un efort de punere în abis a propriului eu pentru a face loc unui eu colectiv cu care trebuie să se pună în acord. Instinctele cele mai puternice – posesiunea, violența, egoismul – se cer aplatizate și educate pentru a putea fi ținute în frâu. Problemele

apar din diferențele dintre indivizi, mai devreme sau mai târziu o astfel de societate având nevoie să țină sub control astfel de indivizi care nu pot fi „educați”. Or, în momentul în care dispare asocierea voluntară și libertatea individuală – fundamentele oricărui demers anarhist – atunci el este înlocuit de opusul său, totalitarismul. Deși rămâne fascinant ca premisă ideală, orice demers anarhist care nu se rezumă la comunități mici în care să funcționeze principiile sale constitutive – libertatea individuală și asocierea voluntară – tinde să se destrame sub presiunea iraționalului și din cauza diferențelor prea mari dintre membrii societății.

O poveste bună pe tema anarhiei este povestea însăși a constituirii unei comunități anarhiste și a provocărilor pe care le presupune aceasta, mult mai interesantă decât anarhia înțeleasă ca haos și care, mai devreme sau mai târziu, va sfârși inevitabil într-un scenariu dictatorial.

Versiunea integrală în online

Dizolvare

Emanuela Ilie

Ori de câte ori sunt provocată să vorbesc despre relația dintre anarhie și literatură (las de data aceasta în seama altora posibilitatea de a reflecta scriptic pe marginea anarhismelor ce au agitat sau continuă să agite mai mult decât tulburatul câmp socio-politic și ideologic autohton, regional, european ș.a.m.d.), primele referințe care îmi vin imediat în minte sunt avangardiste – futuriste, mai exact.

În primul rând, pentru că am impresia că parte din retorica agresiv-fanatică a manifestelor curentului pus în mișcare, începând cu 1909,

de Marinetti, Balla, Boccioni, Russolo & co. se poate încă recunoaște în textele programatice ale anumitor mișcări culturale de vector anarhic inițiate mult după ce majoritatea așa-numitelor avangarde istorice și-au anunțat, cu surle și trâmbițe, (auto)dizolvarea.

În al doilea rând, pentru că mai toate obsesiile celor ce clamează necesitatea distrugerii din temelii a formelor și instituțiilor literare – de obicei, fără a propune în loc modalități viabile de reconstrucție a acestora.... – nu fac altceva decât să reitereze, într-un context și la

o scară total diferite, ideile directe ale celor ce erau recunoscuți, cu peste un secol în urmă, pentru *modernolatria* echivalată chiar cu o adevărată *religie a noului*. Una întemeiată pe o serie de principii sau, dacă vreți, *porunci* curat anarhice, după cum o dovedeau enunțurile în general imperative din textele lor doctrinare devenite, estimp, istorie (ori Istorie?!): „*Noi vrem să glorificăm războiul – singura igienă a lumii – , militarismul, patriotismul, gestul distrugător al anarhicilor, frumosele idei pentru care se moare și disprețuirea femeii.*”; „*Noi vrem să*

exaltăm mișcarea agresivă, insomnia febrilă, pasul alergător, saltul mortal, palma și pumnul”; „*Hei, mari poeți incendiari, frații mei futuriști! ... Să ieșim din Paralizie! Să nimicim Podagra!*”; „*Să distrugem muzeele, aceste cimitire: o operă de artă trebuie să fie agresivă*”; „*Dați foc rafturilor bibliotecilor*”; „*Nu există frumusețe decât în luptă. O operă care nu are spirit agresiv nu poate fi o capodoperă.*” etc. etc.

Cine merita premiul Nobel pentru literatură 2022?

Alexandra Ruscanu

Decernarea premiului Nobel pentru literatură este, și a fost dintotdeauna, un prilej de discuții aprinse pentru toți marii susținători ai „literaturii bune”. An de an se remarcă personalități care își apără autorii preferați, dovedind cunoștințe inegalabile în ceea ce înseamnă literatură universală, stărnind pe rețelele de socializare, bineînțeles, un val puternic de reacții jignitoare, sub diferite pretexte ce par mai mult sau mai puțin obiective, la adresa câștigătorului. Anul 2022 nu face excepție, mai ales când laureatul este... o femeie, care mai e și blondă pe deasupra (sic!).

Academia Suedeză a anunțat acum câteva zile laureatul premiului Nobel pentru literatură din 2022, Annie Ernaux, scriitoare octogenară de origine franceză, cu o activitate literară predominantă în autobiografism; premiul fiind acordat „pentru curajul și acuitatea clinică cu care descoperă rădăcinile, înstrăinările și constrângerile colective ale memoriei personale”, conform comunicatului de presă care a împânzit fiecare (cvasi)articol apărut pe rețelele de socializare.

Ceea ce, aparent, ar trebui să se afle în grila de selecție a fiecărui cititor este orientarea politică a scriitorului. Pentru că, pentru cine nu știe deja, „e de stânga, eu nu citesc autori de stânga!” (aviz amatorilor care citesc dintr-o pură naivitate și curiozitate, fără a avea un filtru „de calitate”). Nu este o noutate atitudinea obscurantistă și nici nu ar trebui să ne frapeze astfel de comentarii, indici ale ignoranței filologice. Desigur, astfel de reacții nu vin decât din partea celor care nu au citit nici măcar un fragment din opera sa (aproape invizibilă pe piața de carte românească). Și totuși, această tipologie de „cititor” și următorul atent al

premiului Nobel este, în ciuda aparențelor ce îl plasează într-o zonă caraghioasă, cel mai periculos partener de dialog. Prejudiciile care se răsfrâng peste opera unui autor rămân înrădăcinate în mintea cititorului care nu citește. Singurele argumente pe care le poate aduce într-o astfel de discuție sunt, de fapt, doar afirmații rizibile și futele, dar pe care le va susține cu îndârjire.

De partea cealaltă a baricadei, de oameni culți, cu un vast bagaj filologic în spate, se află cei care poate au citit, măcar „din politețe”, *Une femme*. Sigur, opera lui Annie Ernaux va fi disponibilă în limba română abia peste câteva săptămâni ori luni, însă, până atunci, avem acces la versiunile traduse în limba engleză ori cele din franceză. Chiar și așa, cu o singură lectură la bord, se pare că putem emite judecăți despre întreaga operă (după unii comentatori de cursă lungă de pe Facebook): „cărțile ei subțirele, numai bune să le citești pe tren când știi deja pe de rost peisajul [...] Din politețe, am citit pentru ocazie romanul *Une femme*, pe care l-am uitat cu desăvârșire”

(cf. Vasile Popovici, pagina personală de Facebook). Chiar dacă, poate, cititorul rămâne cu o oarecare dezamăgire ori cu un sentiment de animozitate (nefondat) față de scriitor, putem aprecia că afirmațiile au, într-o oarecare măsură, un mic-mic sprijin.

Am mai întâlnit în mediul *on-line* o categorie de inși de-a dreptul ofușcați de alegerea laureatului, din comentariile cărora reiese la suprafață un misoginism infam. Mult mai trist decât atât este faptul că reviste din țară cu o oarecare notorietate preiau astfel de afirmații și le redau ca pe adevărate acte de curaj. Ștefan Both scrie un articol pentru „Adevărul” în care reia portretul dizgrațios, cu accente puternice sexiste, realizat de Vasile Popovici, profesor la Universitatea de Vest din Timișoara: „Nimic special, nimic memorabil. O figură clorotică, de blondă cu ten transparent, cu o față imobilă de om ce se teme să-și descompună masca lipsită de fard, atent construită pentru a fi privită ca o pictură din Renaștere.” (întregul comentariu este publicat pe pagina de Facebook personală, fiind vizibil

inclusiv celor care nu se numără printre prietenii teoreticianului și criticului literar). În acest punct, orientările politice, vârsta și celelalte motive aberante de a nu citi un autor devin complet nule și nu pot justifica sub nicio formă astfel de comportamente aberante, toxice și desuete. Comentariul lui Vasile Popovici, preluat de pe pagina personală de Facebook, nu se dovedește a fi decât un misoginism grobian, lipsit de orice urmă de profesionalism aferent poziției sale, o refulare a unor frustrări ascunse bine în spatele unei gândiri raționale și obiective.

Sophie Polansky, una dintre autoarele cu voci puternice atunci când vine vorba despre egalitatea de gen, semnalează câteva dintre problemele majore ale distingerii lui Annie Ernaux, pe care alți scriitori, dar și scriitoare, le-au punctat de la decernare și până acum: este femeie și mai este și feministă, scrie literatură „subțire” (de tren, cum ar spune unii), e blondă, scrie prost (constată cei care nu au citit-o) ș.a.m.d. Lista este suficient de lungă, dar și de măhnitoare, căci ceea ce enumeră Sophie Polansky se întâmplă chiar și în rândul filologilor avizați.

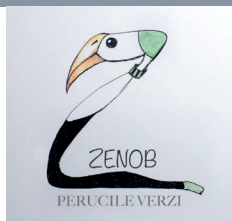
Ne pregătim de pe acum pentru premiul Nobel pentru literatură din 2023, când, din nou, se va isca un val necontrolat de reacții acide la adresa câștigătorului. Putem spera măcar într-o premieră care să pună preț pe orientarea politică a autorului, sexul, vârsta și frumusețea fizică a acestuia, accesibilitatea textului literar și alte puncte pe care experții noștri români le-au invocat în comentariile mai multor postări din mediul *on-line*. Și mai simplu, zic, ar fi să ne consulte Academia Suedeză data viitoare, pentru a fi sigură că i-au decizia corectă!

Andrei Velea: Cu cât e mai liberă societatea, cu atât e mai puțin probabilă anarhia

Andrei Velea are un castel pe malul Dunării. Dimineața, la prima oră, iese pe terasă și vorbește cu zeii apelor, și pentru că-i merge mâna repede, butonează pe telefon, scriind toate conversațiile, ca mai târziu să facă din ele volume de versuri și să le semneze, uitând cu totul că acele cuvinte vin de la zâne. Acum a scos un roman, pe care l-a intitulat „a.normal” – despre dragoste și despre ape. Totuși, l-am provocat la o discuție mai pragmatică, despre anarhie.

Ce poveste (film/carte) îți vine în minte când spui anarhie?

„V for Vendetta” (2005) e filmul meu preferat atunci când vine vorba de anarhie. Scenariul aparține surorilor Wachowski. La baza filmului stau benzile desenate ale lui Alan Moore (1982). Filmul pornește de la povestea lui Guy Fawkes (după care sunt inspirate celebrele măști Anonymous), personaj care a vrut să arunce în aer clădirea Parlamentului Britanic pe 5 noiembrie 1604. Filmul proiectează acest fapt istoric undeva într-o Uniune Britanică distopică,

unde un lider autoritar deține toate frăiele puterii. Spre diferență de realitate (planul lui Guy Fawkes a fost dejucat), personajul „V” din film reușește să arunce în aer clădirea Parlamentului, să elibereze societatea de un tiran și să-i redea speranța într-o reorganizare pe principii democratice.

Trăim un moment de transformări puternice, sociale și nu numai, de criză generalizată: care sunt formele anarhice care ți-au sărit în ochi?

Ceea ce se întâmplă împrejur îmi pare că este, mai degrabă, opusul anarhiei. Văd tot mai multe restricții și reglementări, control din ce în ce mai strâns. E o reacție din frică, firească într-un fel, dar de care anumite entități pot profita. Un astfel de control excesiv naște reacții de tip anarhic. Unele grupări de hackeri și-au făcut un titlu de glorie din asta. Cu cât e mai liberă societatea, cu atât e mai puțin probabilă anarhia. Eu așa văd. Iar dacă ne uităm la libertarieni, acești liberali old-school, care pun mare preț pe valoarea libertății și resping restricțiile cât de mult pot, gândirea lor seamănă destul de mult cu a unor anarhiști.

Care este punctul culminant al anarhiei în artă?

Dadaismul cred că seamănă cel mai mult cu anarhia. Să compui poeme deschizând dicționare la nimereală, iată un ideal de lipsă de restricții pe care l-ar îmbrățișa cu drag orice anarhist. Și s-a întâmplat exact cum sperau și anarhiștii cu societățile: arta a renăscut întărită din experimentul dada. Au apărut noi spații poetice, imaginația a fost eliberată de rigorile trecutului. Era nevoie de un astfel de moment? Eu cred că da. Avea sens să continue? Nu. Dadaistii au știut bine asta și s-au autodesființat ca grupare. E un spirit anarhic autentic. Să dărâăm societatea actuală, să-i dăm speranța refacerii pe noi baze. Dar să nu ne implicăm în ea, să nu o ghidăm noi. Anarhia se distruge și pe ea odată cu societatea în care există, nu face greșala marxistă de a prelua temporar (adică permanent, așa cum a dovedit istoria) conducerea.

Ce erodează anarhia?

Lipsa excesului de control. Acolo unde există liberalism sănătos, nu există anarhie. Societatea care nu fetișizează regulile, care are

supape prin care tensiunile sociale se pot descărca, care înțelege că nu are sens să reglementeze excesiv aspectele vieții – iată o societate în care ideile anarhiste nu prind. Ele apar doar acolo unde controlul devine aberant, ca o reacție firească de eliberare. Altfel spus, libertatea erodează anarhia.

Dacă ai scrie o poveste pe tema anarhiei cum ar începe?

Deja am început acest demers în romanul „a.normal” (ed. Litera, 2022). Acolo e o societate care, din dorința de control excesiv, organizează un referendum pentru interzicerea rețelelor sociale. Țări precum Turcia, Rusia sau Ungaria, care au conduseri iliberale puternice, nu sunt foarte departe de astfel de decizii. Acum câțiva ani s-a dorit și la noi instituirea unui astfel de control, e vorba de legea „defăimării de grup” – mecanism de interzicere a libertății de exprimare, în fapt. Mi-am imaginat o societate în care astfel de tendințe sunt duse mai departe. Soluția? Nu am dat una, dar am lansat în roman o discuție despre diferitele tipuri de anarhie, de la cea soft, fără victime, la cea dură, inspirată de scrierile lui Naceaeu.

Scriitori citiți, uitați, visați

Emilia Toma

E adevărat că mi se întâmplă foarte des în ultima perioadă să citesc ce apare relativ nou (publicate anul în curs sau cel precedent), dar asta nu pentru că sunt laudate cărțile respective, deși știu că fiind noi apariții mereu iscă o mai mare valvă în jurul lor. Eu le citesc doar pentru că sunt apariții ale autorilor români contemporani, e valabil doar în cazul lor să îi citesc imediat sau aproape imediat ce apar, nu mi se (mai) întâmplă să pun mâna la fel de repede pe contemporani străini, eu fiind într-o perioadă în care am citit preponderent autori români. Dar dacă e să revin la cuvântul *laudat* tind să afirm liniștită că nu asta e criteriul, mă interesează mai mult să descopăr autorii, să fiu eu prima care îi laudă (aici am glumit :)).

Da și da, am tot curajul din lume, asta pentru că mă consider diletantă în ceea ce privește discuțiile despre cărți pe care le am pe ici pe colo sau pe contul meu. Nu fac educație cu nimeni, nu sunt creatoare de conținut, tot ce fac e să țin o evidență a cărților citite, deci am nevoie, în primul rând pentru mine, să fiu sinceră și dacă îmi place o carte, și dacă nu. Vreau ca ce scriu despre cărți să îmi fie un bun reper peste o perioadă, dacă aș scrie ceva despre o

carte doar de ochii lumii, m-aș bulversa singură recitind mai târziu. Dar nu critic o carte fără argumente sau încerc să scot în față părțile ei bune, dacă există. Mi s-a întâmplat, însă, să abandonez de tot cărți foarte laudate despre care nu aș fi avut nimic bun de zis, tocmai pentru a evita bulversarea planetei cu opinia mea nepopulară :) Abandonate fiind, nu aveam dreptul să scriu despre ele și așa problema a fost rezolvată elegant.

În România oricum cu greu se vorbește despre câte un scriitor. Sau exagerez spunând asta? A tot început să se vorbească, de fapt. Uite, mă leg tot de exemplul dinainte. De Dorian Dron eu nu

prea auzisem până să nu devenim colegi de volum colectiv, *Dragoste când te doare*. Cred și sper că odată cu publicarea romanului *Neuroleptic* de la Litera de anul acesta o să ajungă mai mult în atenția publicului cum spuneam mai devreme că cred că ar merita. Cât privește literatura internațională, mărturisesc că sunt destul de deconectată de subiect, sigur că mai citesc și din aceea, dar mi se întâmplă să nu știu dacă romanele pe care le citesc sunt neapărat un debut sau cât anume s-a vorbit sau nu despre anumiți autori.

Pentru că nu mai sunt conectată la ce e înainte de acum 1-2, maxim 3 ani, încă nu mă pot

pronunța. Am citit niște debuturi dezamăgitoare (pentru mine) în anii ăștia, dar depinde cu ce vor reveni autorii, nu am cum să spun de pe acum că sau dacă or să dispară din literatură. Sunt mulți scriitori uitați (pe nedrept) dacă ne luăm ca reper anii 2000, mi-a venit acum în minte Ana Maria Sandu, pe care am citit-o la vremea respectivă, și de care nu am mai auzit nimic între timp (a mai scris, în afară de *Fata din casa vagon* citită de mine mai demult, încă vreo două cărți, dar, cu toate astea, nu am mai auzit pe nimeni să vorbească despre ea). Și mai sunt autorii care nu au mai venit cu nimic mult timp după debut, fiind uitați chiar înainte de a își face loc cu adevărat în memoria colectivă, cu atât mai mult în zilele noastre când noutățile ne iau ușor ochii (și mințile :)). Mă gândesc la câștigătorii ai unor concursuri de debut care s-au limitat la asta: Alexandru Done care a câștigat la concursul de debut Polirom cu romanul *Downshifting* și de care nu am mai auzit nimic de atunci, Ema Stere, câștigătoare a unei alte ediții a aceluiași concurs și tot așa. Oricum, la cât de mult se scrie e normal să existe și scriitori uitați (chiar și cei buni).

Versiunea integrală în online

Consumatoare de poezie...

Ioana Florescu

Nu cred că citesc în funcție de tendințe, deși poate în cazul poeziei, voi cumpăra un volum de poezie pentru că am auzit multe lucruri despre el sau l-am văzut la alții. Acolo îmi permit să fac excepții. Literatura este subiectivă, așa că experiența mea cu o anumită carte poate fi diferită față de experiența altui individ. În plus, am descoperit că îmi place să citesc poezie și să împărtășesc părerile mele despre volume pe social media.

Am început să scriu recenzii despre poezie într-un format

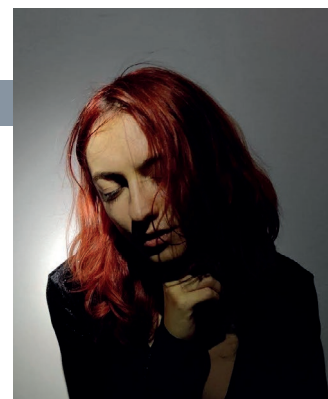
scurt, pe instastories. Profilul meu de instagram @jolenepoetry a devenit mai mult un spațiu unde pasiunea pentru lectură și pentru scris se îmbină și nu trece lună fără o carte de poezie citită.

În afara consumului de poezie, îmi place să citesc literatură polițistă contemporană. Cred că am descoperit „Femeia de la Fereastră” de A.J. Finn și „Fata de dinainte” de JP Delaney (ambele au avut parte de ecranizări nereușite relativ recent).

Svetlana Cârsteian mi-a deschis apetitul pentru poezie

cu volumul „Sînt Alta”, apărut la editura Nemira. Alte nume importante aici ar fi Miruna Vlada (vezi „Prematur” apărut la editura Cartier) și „Delacroix este tabu: amendamentele lirice” a Medeei Iancu.

Dacă volumul Svetlanei a încurajat consumul meu de poezie, dincolo de a scrie eu însămi, cărțile Mirunei și Medeei mi-au arătat o latură politică, feministă a poeziei, motiv pentru care au avut un impact puternic asupra mea ca om, dar și ca persoană care scrie poezie ca o formă de manifest.

Nu stau să acord atât de multă atenție parcursului literar al unui autor sau al unei autoare, tind să citesc cărți care îmi atrag atenția din rezumat, dincolo de estetica copertei, care e un factor mai mult sau mai puțin important.

Despre Măștile din spatele măștii

Dana Oprică

Pentru a te conecta la un concert, urmărindu-l din primul rând, sau pentru a călători oriunde, însă stând comod în fotoliul din casă e nevoie de ochelari ai realității virtuale. Personajele lui Teo Hossu-Longin locuiesc toate în același bloc ca un număr de mașină BH18, nu se mai conectează la lumea sincronică pe care o trăiesc, încă, natural, adică fără ochelari VR, ci se conectează, încă natural, la amintiri. Și pentru asta, că doar stau închiși în casă din motive pandemice, deschid o fereastră pentru a re trăi momente din interbelic (Sidonia este anchetată pentru orientarea politică și statutul social al bunicilor ei), deschid o ușă de sticlă a showroomului pentru a-și aminti prima

iubire (Andrei își amintește cum a cucerit-o pe Miki la Olimp), o ușă a uscătoriei, o ușă a sufragriei pentru a participa la discuții prezumtive despre cum ar fi gestionat pandemia regimul ceașist (nu m-aș fi gândit!) sau o pagină de jurnal pentru a rememora evenimente, atitudini, decizii, acțiuni. Așadar, avem în față un roman pe verticala unui bloc, în care trăiesc oameni care își dezvăluie comportamente în situații noi. Fiecare arată câte o mască pe care pandemia o scoate la suprafață. Asistăm, de fapt, la fenomenul invers: purtatul măștii fizice ascunde o parte din față, dar descoperă o trăsătură de caracter înăbușită, ținută înainte sub control.

Se vede că Teo este tată de elev la gimnaziu, elevi care trebuie

să cunoască jurnalul ca specie literară și, ca urmare a asimilării teoriei, trebuie să exerseze pagini de jurnal. Romanul *Măștile din spatele măștii* se țese pe paginile de jurnal ale unei figuri pe cale de dispariție prin înlocuirea cu firme de gestiune și administrație, președintele sau administratorul de bloc, el însuși purtător de măști: Ghiocel Apostolache sau Ghighi sau donjuanul etern. Sigur, paginile de jurnal ale unui om de altfel ordonat, disciplinat ar trebui să constituie o sursă de inspirație doar la nivel structural, nu și de conținut, deoarece nea Ghighi nu nimereste să facă acordul predicatului cu subiectul. Jurnalul acoperă o perioadă de o lună de zile, din 13 martie – o zi de vineri – până în 13 aprilie 2020, o zi de luni, de nou început. În timpul asta, vecinii din blocul din Alea Chihlimbarului se organizează cu ce au, majoritatea gândind la un profit material. Singurul Ghiocel – și la un profit sentimental: cucerirea doamnei Sidonia, și ea pe cale de dispariție, cu legături mic-burgeze. O aceeași abordare, a poveștilor, o au Margaret Atwood și câțiva scriitori prieteni care, în *Fourteen Days: An Unauthorized Gathering*, se centrează pe vecinii din Lower East Side din Manhattan care, la o săptămână după lockdownul cauzat de virus, au început să se adune pe acoperiș, care cu scaune, care cu lăzi sau găleți pe care le răstoarnă ca să le transforme în scaune, și să spună povești, timp

de paisprezece zile. Sigur, în stil american, calm, liniștit și fără calcule inutile. Nicu al nostru, pentru a obține câțiva lei nedeclarați, amestecă orzul cu năutul și, evident, cu cafea pentru a obține o cafea specială (cu iz de nechezol) pe care să o vândă vecinilor cărora le făcea mici comisioane de la magazin, Ghiocel stabilește un preț pentru copiile declarațiilor pe propria răspundere, ca să câștige și el, grupul de tineri pregătește o spargere ca să revândă măști, atât de căutatele măști. O fac în stil american, dar sfârșesc românește.

Teodor Hossu-Longin nu ocolește dimensiunea gastronomică pe care o exploatează când i se ivește ocazia, prezintă tema fast-foodurilor, a mâncării procesate, a tinerilor supraponderali, a fitnessului, a descântecelor protectoare (gen Ahile), iubiri și dezamăgiri, întâlniri neașteptate, tot ce a însemnat viața în pandemie. Golurile acestei noi forme de viață, generate de această frână mare în activitatea tuturor, sunt umplute de amintiri din trecutul interbelic, comunist sau fesenist, adevărate pagini de istorie trăită. Romanul nu e doar despre viața în pandemie, ci este despre viața așa cum e ea, complexă, în orice formă și învingătoare mereu.

Ne așteptam ca finalul să fie hollywoodian, însă e tipic anilor 2020-2021. Și tocmai Ghiocel...

Măștile din spatele măștii,
Teodor Hossu-Longin,
Editura Hyperliteratura, 2022

gionica

Leonard Ancuța

sunt miliardar, dar nu am bani de țigări, dar am fost primar în anii chetei, când te-am cunoscut & mi-ai spus că pot dormi la tine stăteai în 6 martie & facultai premiul nobel la germană & frumusețe era twilight de la halloween piesa aia pe care am făcut dragoste prima oară & era prima oară când eram milionar fără să știu & nici tu nu știai, atunci ne-am iubit prima oară de adevăratelea

Suntem asaltați de diferite forme ale anarhismului

Allex Trușcă

Când aud vorbindu-se despre anarhie, mă gândesc automat la filmele în care nu știu ce calamitate urmează să distrugă planeta într-un interval de timp și sunt șocat la început că oamenii, în loc să-și petreacă împreună ultimele momente sau să se unească într-un scop comun, aleg să-și plătească polițe mai vechi, să jefuiască magazine de produse electronice, să ucidă, etc. Mai departe, mă duc cu gândul la seria „The Purge”, vreo trei filme care au în centru ideea unei nopți pe an în care orice delict (mai ales crima) este permis, oameni respectabili lasă măștile impuse de societate și se dezvăluie așa cum sunt. Și, strict subiectiv acum, ajung la cea mai înspăimântătoare reprezentare a anarhiei, cea a orbilor din „Eseu despre orbire” a lui Saramago. Dacă anarhiile din filme mi se părușeră un clișeu, cea din cartea lui Saramago mi-a rămas mult în minte și m-a făcut să conștientizez că pe mulți dintre noi (și asta e o tentativă de a ocoli o generalizare) doar un set de reguli și teama de pedeapsă ne fac să păstrăm imaginea unor oameni decenti.

Lăsând la o parte ficțiunea, suntem asaltați din mass-media de diferite forme ale anarhismului, nu neapărat ca reprezentări ale haosului și dezordinii ci și a pierderii încrederii în instituțiile statului, cred că toți am văzut sondaje despre direcția în care

se îndreaptă economia, șa, educația, câtă încredere avem în clasa politică, etc. Și suntem oare de condamnat aici, văzând mediocritatea celor care ne conduc din fotoliile din Casa Poporului, din Victoriei, din Cotroceni, din instituțiile de cultură? Și de aici nu-i greu de simpatizat cu vreun Arsène Lupin, cu un „V from Vendetta”, cu Walter White din Breaking Bad, cu hackerii de la Anonymous sau cu vreun propagandist declamând sus și tare că „ăilalți sunt de vină”.

Hiperbolizând, suntem cu toții mici anarhiști, ne revoltăm încă din copilărie, poate nu vrem să mâncăm tot din farfurie, nu vrem să dormim după amiază, plecăm pe furiș la o întâlnire, chiar dacă ni s-a interzis asta, încercăm să luăm o notă mai mare pe alte căi, să fentăm statul

la coadă sau o taxă. Și e normal, avem tot dreptul să facem asta, atât timp cât cei care dețin autoritatea sunt insensibili la doleanțele noastre sau nedreptiți, nu? Ei bine, când suntem mici, doar ne jucăm. Când creștem și ne unim, mai ales acum, având și rețelele sociale drept catalizator, suntem în stare să pornim revoluții pentru că nu ne convine ordinea operațiilor într-o problemă de clasa a doua.

Abandonând din nou realitatea, să zic vreo două vorbe și despre artă. Dacă anarhia înseamnă o banană lipită cu scoci, un tablou invizibil, un tampon legat cu sfoară sau niște PET-uri împodobite cu ghirlande, chestii la care femeia de serviciu din muzeu s-ar întreba dacă „asta-i artă sau pot să arunc”, sau poate niște texte – cuvinte forțate să stea împreună, care par

scrise de o inteligență artificială programată de un elev de liceu, atunci n-am o problemă să fiu considerat de modă veche, indiferent care e mesajul din spatele „operelor”. Sunt convins că sunt și alte moduri de a transmite acel mesaj. Dacă anarhia se referă la subiectul operei, spațiul în care se desfășoară acțiunea, ideile transmise, atunci e altceva. Îmi place să citesc despre personaje care se răscoală împotriva sistemului, îmi plac filmele în care „ăla bun” ia justiția în propriile mâini. Poate generalizez, însă ne place haosul din ele când un personaj simpatic și naiv apasă butonul nepotrivit și lumea o ia razna, că ne ține cu sufletul la gură. Ne plac picturile stradale, imaginile de pe rețelele sociale și melodiile cu mesaje antisistem, simțim că trezesc ceva în noi, nu?

Poate aș încerca și eu o proză scurtă cu un sâmbure de anarhie personală, despre un tip care bea câteva beri, își scrie greșit numele pe biletul de avion și, de aici, pornim efectul fluturului, sau românescul „unde dai și unde crapă”. *Cristian a intrat în bar, n-a răspuns la salut, a cerut o bere Staropramen, a dat-o peste cap și i-a trecut setea. A mai cerut una, a băut-o gândindu-se la fosta soție care l-a lăsat pentru unul mai puțin monoton ca el, a cerut-o și pe a treia, și după ce și-a înecat furia în halbă, a schimbat viața câtorva sute de necunoscuți.*

Deznodământul nu contează

Simona Popescu, MMB

Muzeul Municipiului București, alături de Asociația Creatorilor de Ficțiune și revista Ficțiunea OPTm, continuă întâlnirile de miercuri seara, desfășurate sub genericul: „Deznodământul nu contează”. Începând cu ora 19.00, în MANSARDA Casei Filipescu-Cesianu (Calea

Victoriei 151) vor avea loc lecturi, discuții, polemici. Amfitrionul evenimentului este de fiecare dată – Carmen Târnoaveanu, jurnalist și realizator de programe de televiziune. Intrarea este liberă. Un eveniment creat de ACF, Ficțiunea OPTm și Muzeul Vârștelor.

Sărăcăcios și kitchos

Andrei Ungureanu

Merse din nou o bună bucată de vreme, dar la un moment dat își dădu seama că se rătăcise, și nici nu cunoștea zona în care ajunsese. Deși nu se vedeau semnele că ar fi nimerit într-un cartier mai bogat, atmosfera se schimbase pe nesimțite. Aici nu mai erau patrule de bărbați cu barbă de trei zile, ochi roșii de oboseală și de stres și hotărâre nestrămutată de a-și apăra colțul de stradă, ci mai degrabă zonarzi fumători de diverse, băutori din sticle trecute din mână-n mână și ascultători de trap. Mizeria crescuse simțitor și abia acum își dădu seama Moussa că locul de unde venise, deși la fel de sărac ca acesta, era mult mai curat. Se auzea din nou vuiet și Moussa se îndreptă instintiv spre el, ca o molie atrasă fatal de lumânarea aprinsă ce o va arde. Nu avu mult de mers până când văzu gloata umflându-se ca un șuvoi de apă după viitură, amenințând să distrugă totul în cale. Deși mulțimea nu era nici pe departe la fel de numeroasă ca în centru, îngustimea străzilor o făcea să pară mai mare decât era de fapt și amplifică efectul vuitului.

Adunarea de oameni era mai puțin pestriță ca mai devreme, erau acolo aproape exclusiv locuitorii ai

acelui cartier sărac, mai toți îmbrăcați sărăcăcios și kitchos. În ciuda hainelor bling pecare mulți le purtau impresia de sărăcie și prost gust ce se încerca acoperită prin haine scumpe, cel mai probabil fakeuri, nu i-ar fi scăpat unei persoane cu spirit de observație. Gloata se adunase în fața unui supermarket cu intrarea baricadată și părea pe moment destul de liniștită. Se vedea că nu era vorba de liniște, ci de o căutare încordată, se discuta despre oportunitatea spargerii magazinului și despre cum s-ar putea face asta. Părerile erau împărțite, pro și contra, dar nu după mult timp, sătul să aștepte, un tânăr cu Nike-uri în picioare luă chestiunea în propriile

mâini și se apropie de ușile supermarketului, izbind cu umărul, cu toată forța de care era în stare, tabla groasă cu care fuseseră baricadate. La început toți ceilalți priviră uimiți, fără să schițeze un gest, dar apoi câțiva bărbați mai zdraveni i se alăturară, și mulțimea se sparse de acum în două grupuri. Cei mai îndârjiți și mai curajoși merseră să ajute, unii doar cu privirea, acțiunea jefuitorilor în timp ce ceilalți, probabil temători încă de vreo lege, penală sau morală, ori pur și simplu opunându-se jafului ce stătea să înceapă se traseră mai îndărăt.

Loviturile curgeau acum gârlă, se aduseseră bate și răngi de fier, dar tabla groasă, deși îndoită

serios, rezista îndărătnică. Deodată se auziră niște bufnituri mari sau bubuituri sau poate că a fost zgomotul unor focuri de armă, nimeni n-ar fi știut să spună, urmate imediat de țipete panicate, urlete și gemete și mulțimea se retrase, fugind care încotro, neștiind ce se întâmplă. Ecoul răsună clipe bune, ajutor și de îngustimea străzii, o vibrație găjăită ce nu transmitea nimic bun.

Apoi se dumiriră. De pe acoperișul supermarketului o femeie trecută bine de a doua tinerețe, probabil proprietara magazinului, ajutată de un bărbat mai tânăr, probabil fiul sau ginerele, aruncă cu tot felul de obiecte: mese, scaune, oale, aparate electrocasnice mai mici, oglinzi, tot ce le venea la mână și putea face rău, în capul atacatorilor. Bărbatul ținea în mână ceea ce părea o carabină, sau o pușcă, și încerca să tragă doar atunci când jefuitorii wannabe se apropiu prea mult de magazin, încercând probabil să își economisească gloanțele pentru țintele care le meritau cu adevărat.

Fragment din romanul
Nașterea eroului, premiul de debut al editurii Litera/2022:
Primul roman. În curs de apariție, în BPC.

Gândindu-mă la degradare

Andrei Șerban

In momentul în care boala (fie ea individuală sau colectivă) depășește logica, înscriindu-se în sfera inexplicabilului, ea poate deveni metaforă și, deci, poate căpăta un sens. Pentru că numai actele înzestrate cu sens pot fi suportabile. Astfel, procesul de metaforizare este o consecință a nevoii umane de a găsi o explicație pentru mecanismele lumii în care trăiește. O maladie absurdă este mult mai terifiantă decât una ce se prezintă drept o consecință firească a unor acte necugetate. De aceea, filme precum „Still Alice” sau „Wit” tind să fie mult mai percutante decât „The Day After

Tomorrow” sau „Contagion”, care, în ultimă instanță, propun o reinstaurare a normalității, pentru a constata ulterior valențele „cathartice” ale unui astfel de eveniment. În timp ce majoritatea filmelor intimiste despre boală șochează prin absurditatea lor (personajele fiind victime „ingenue” ale unor maladii intruzive și misterioase – „tragicul se întoarce”), celelalte reușesc să confere spectatorului iluzia unei detensiuni, în spatele căreia se ascunde, de fapt, o voință mult mai subtilă, fie ea divină sau nu, de a condamna și de a înlătura imoralitatea unei lumi în continuă degradare.

Momentul zero

Liviu G. Stan

Când mă gândesc la anarhie, primele filme care-mi vin în minte sunt „Invasion” al lui Hugo Santiago, din 1969, și unul recent, din 2020, „New Order” al lui Michel Franco.

În '69, regizorul argentinian Hugo Santiago, convocându-i ca scenariști pe Borges și pe Adolfo Bioy Casares, lansa o ciudățenie absurd-noir: „Invasion”, un mix turbo între un SF politic și un thriller avangardist. Un oraș imaginar, Aquilea, intră sub asediul unor forțe obscure, beckettienne, iar o droaie de bărbați în costume impecabile, cu pistoale scoase de prin buzunare nebănuite, străbate în lung și-n lat străzi, turbării, jungle. Împușcându-se unii pe alții, bărbații în costume impecabile încearcă să creeze o mișcare de rezistență, dar nu prea le iese. În primul rând pentru că invazia este una absolută și greu de definit, nimeni nu știe cine pe cine invadează.

Mult mai palpabilă într-ale anarhiei este distopia mexicană a lui Michel Franco. O nuntă a superboagaților este luată cu asalt de hordă furioase. Sărăcimea dă năvală ca-n zorii Revoluției Bolșevice. Se lasă rapid cu atrocități hiperrealiste. Orașul întreg este înecat în orori. Timp în care, profitând de vidul anarhic, armata pune la cale instalarea unei dictaturi militare. Un anti-blockbuster sângeros, amorsat cu o intensitate ritualică a violenței ce amintește de „Funny Games” al lui Michael Haneke.

Extrase cu penseta, diferite scene din aceste filme ar putea fi pliate lejer pe diverse matrițe de terorism cultural, cum ar fi *woke* și *cancel culture*, pe care le vedem dincolo de Ocean și-n Europa Occidentală, căutând să-și graveze un cartel de influență; unul în care se pot discerne anumite elemente ale anarhismului revoluționar de la începutul secolului XX, chiar

dacă nu atât de coerente ideologic și organizațional, rezumându-se în general doar la figurații de indignare publică, la festivismul mâniei dezlănțuite. Ca să nu mai vorbim despre germenii anarhici din neostalinismul ce alimentează abatorul balistic al Rusiei din Ucraina.

Cât privește arta, aceasta are un amantlăc vechi cu anarhismul. Anarhismul s-a simțit în elementul lui, cu feerie pionierască, în picturile realiste ale lui Gustave Courbet la mijlocul secolului XIX sau în tablourile impresionistului Camille Pissarro, făcând apoi saltul orgasmic în cubism și-n suprarealism. Fantasma anarhismului adie, desigur, și prin arta contemporană, dar mai mult ca o hachiță de „relații publice”, un accesoriu de snobism, broșă ideologică, slavă Domnului, fără turbarea apocaliptică a unui Filipo Tommaso Marinetti, teoreticianul-topor al futurismului, care, așa cum știți, lătra la lună de la

balconul fascismului: „Vrem să slăvim războiul – singura igienă din lume – militarismul, patriotismul, gestul distructiv al libertarianilor, ideile frumoase pentru care cineva moare și disprețul față de femei.”

Cum aș începe o poveste cu tema anarhiei? Cu o zi. Cu un loc. Cu niște oameni importanți. Duminică, 1 februarie 1970, politicieni de rang înalt și directori de gaze din Germania și Uniunea Sovietică se adună la hotelul de lux Kaiserhof din Essen. Aici este momentul zero, aici începe nebunia inflaționistă la care asistăm acum pe piața energetică.

Bunica politicii columbiene

Marina Costa

Don Miguel Ibáñez Vidal, judecător portuar, doctor în drept, și doña Manuela Jacoba Arias, din Ocaña, un orașel din Columbia de astăzi, au avut unsprezece copii. Unii dintre băieți au urmat cariera militară, ajungând ofițeri superiori. Familia s-a remarcat în lupta pentru independență a Americii Latine. Don Miguel a înmănat toate fondurile trezoreriei regale locale Eliberatorului Simon Bolivar, pentru a continua lupta pentru independență, și a pățit pentru aceasta din partea regaliștilor. În istorie au rămas două dintre fiice sale – Nicolasa și Bernardina Ibáñez.

Nicolasa, născută în anul 1793, a făcut parte din grupul de fete care, în 1813, când Simon Bolivar a ajuns în zona aceea pentru prima oară, i-a oferit acestuia o cunună de lauri.

Bolivar, găzduit fiind de familia Ibáñez, care îi erau prieteni vechi, remarcă frumusețea

deosebită a fiicei celei mici, Bernardina, în vârstă de zece ani, dar se lasă sedus de fiica cea mare. Nicolasa era logodită cu spaniolul Antonio José Caro, regalist convins, și urmau să se căsătorească, însă logodnicul fetei fusese luat prizonier de trupele republicane, stând închis cinci luni și jumătate. Nicolasa a intervenit pe lângă generalul Simon Bolivar pentru eliberarea acestuia. Generalul le-a fost naș de cununie, în același an, și a păstrat corespondență cu ea timp de mai mulți ani.

Se spune că o parte din corespondență fusese trimisă prin colonelul Francisco de Paula Santander, care, la rândul său, s-a îndrăgostit de Nicolasa. În anul 1815, aceasta a petrecut destule luni în Ocaña, făcându-i curte, în timp ce soțul ei era trimis cu treburi în alte colțuri ale țării. Astfel, a început triumful amoros, plin de intrigă politice, care i-a marcat existența.

Se pare că s-a lăsat înduplecată, iar cine îi vedea împreună, spunea că sunt făcuți unul pentru altul. Conform cronicarilor, ea era înaltă, cu părul negru, lucios și ochi negri, adânci, care pătrundeau până în suflet. Colonelul, cu un an mai mare decât ea (Bolivar era mai mare cu zece ani), era înalt, robust, frumos și impunător, un om popular și distins, dar sever și neobosit la comanda trupelor.

La sfârșitul anului 1815, când forțele regalistice se apropiiau de Ocaña, Nicolasa dă în păstrare călugărițelor din Mănăstirea San Francisco un cufăr cu cărți vechi. De fapt, acesta conținea corespondența ei cu Simon Bolivar, inclusiv o haină de-a lui.

Ea și-a urmat soțul la Santa Fe, unde acesta avea un post de contabil la tribunal. În 1819, când trupele republicane au fost primite triumfal, după bătălia de la Boyaca, Nicolasa, în vârstă de 25 de ani și mamă a trei copii

(printre care poetul José Eusebio Caro Ibáñez), a făcut parte din comitetul de întâmpinare. Sora ei mai mică, Bernardina, l-a încununat cu lauri, de data aceasta, pe Eliberator. Soțul ei, Antonio Caro, regalist, a fugit din oraș, temându-se pentru viața lui.

Nicolasa a intervenit pentru iertarea soțului, atât pe lângă Bolivar, cât și pe lângă generalul Santander, omul fiind numit delegat al provinciei Santa Marta la Congresul Constituțional, în 1821.

Continuarea în online

O voce inconfundabilă din exil: Monica Lovinescu

Ciprian Handru

Rolul exercitat de grupul literar *Sburătorul* în conturarea posturii și scenografiei auctoriale (am în vedere terminologia lui Alain Viala și Jérôme Meizoiz – unii dintre cei mai apreciați cercetători ai domeniului) ale Monicăi Lovinescu a fost unul semnificativ în evoluția ulterioară a ficei criticului literar Eugen Lovinescu și a profesoarei Elena Bălăcioiu. Dacă Monica Lovinescu fusese, mai întâi, „voce prin literatură” (postura copilului de cenaclu, care de scria „lumi imaginare”), devine apoi voce la radio (asumarea unei posturi activiste care re-prezenta adevărul dramatic al lumii reale – realitatea comunismului românesc).

Consider că „gângania mică, neagră” (după cum o caracterizează Eugen Lovinescu) a devenit una dintre cele mai sonore voci din exilul parizian, ca urmare a educației primite în spiritul modernist la *Sburătorul*. Arogarea unei posturi combatante, nu înseamnă (și) detașarea/ ieșirea de sub figura paternului (Eugen Lovinescu), figură care i-a marcat exponențial anii de formare în câmpul literar. Nu întâmplător, în 1981 (anul de revenire la genul jurnalului), scriitoarea afirma: „Chiar dacă jurnalul meu – pe care n-aș îndrăzni să-l compar cu al tatei – nici ca valoare, nici ca interes – are și alunecări personalizate, «pactul autobiografic» se anulează de la sine din moment ce paginile de față sunt scrise *despre și pentru* alții”. Astfel, incursiunea în memorie (amintire + uitare) transpusă în scrierile sale pune în lumină o postură identitară care și-a suprimat (voit și conștient) eul în detrimentul comunității. Iată, ieșirea din sine pentru figura comunitară! Particularul *în și pentru* general. Prin sine la *Celălalt*. În acest sens, (și) vocea narativă din *Jurnal esențial* (adăugând aici și titlul sursă: *Jurnal indirect* – de remarcat valoarea/ simbolistica „indirectă”) este una construită colectiv, în ipostaza: Monica Lovinescu – Virgil Ierunca. Scriitoarea se raportează continuu la

evenimente/ la idei/ la experiențe prin grila: *eu și V.* (credem, telefonăm, susținem, vizionăm etc.). Deci, „pactul autobiografic” (eul) este retras cu scopul de a oferi voce (imagine/ perspectivă/ vizibilitate/ speranță/ încredere) alterității.

Postura se construiește și este construită, așadar, în relație (cu ceva, cu cineva), adică presupune o dinamică/ dialectică a interferențelor. Pornind de la premisele antemenționate, dar și de la notația scriitoarei („dar au uitat ce impact [...] poate avea sunetul înregistrat, cât de mult faptul de a auzi cum se strigă împotriva regimului poate consola pe cei mulți și înfricoșa pe ceilalți”) se susține ideea potrivit căreia, identitatea Monicăi Lovinescu este una construită prin voce, ca urmare a emisiunilor realizate de aceasta, printre altele *Teze și antiteze la Paris*. Nu întâmplător, se remarcă o constantă în articolele dedicate scriitoarei de diverși critici/ jurnaliști, în substantivul *voce* (cea mai simbolică categorizare fiind: Monica Lovinescu – *vocea libertății*). Într-adevăr prin condiția-i de exilată, prin atitudinea-i opoziționistă față de puterea comunistă, Monica Lovinescu a fost, pentru ascultătorii ei, întruchiparea ideii de libertate și de adevăr (în toate formele lor), întrucât spre desosebire de criticii din țară, avea posibilitatea

de a sancționa discursurile/ lucrările ideologice, și nu doar. Fiind conștientă de acest aspect, împreună cu Virgil Ierunca, a coagulat în jurul lor un întreg sistem împotriva regimului comunist, luptând necontenit de pe baricadele de la *Radio Europa Liberă*. Cei doi devin (direct și/ sau indirect) formatori de conduite. Cu siguranță, casa din Paris a fost un nod central al exilaților români (aici se întâlneau, Paul Goma, Emil Cioran, Constantin Noica, Lucian Pintilie, Gabriel Liiceanu etc.), motiv pentru care, sub o formă sau alta, ideile/ atitudinile/ conduitele/ comportamentele erau preluate unii de la alții. Spre deosebire de atmosfera și de ritualul de la *Sburătorul*, în „cenaclul” parizian se remarcă o continuă stare de urgență/ alertă, după cum avea să mărturisească scriitoarea într-un interviu televizat.

Alături de imaginea unui eu retras, care oferă posibilitatea *celuilalt* de a vorbi, Monica Lovinescu își conștientizează postura compusă (și) din „frânturi ca din ceață care vin spre tine în dezordine”. Pot fi ordonate? Dacă Monica Lovinescu s-a construit (postural) ca exilată/ militantă împotriva regimului comunist, ce funcții identitare a primit după '89? Împotriva cui a mai luptat? Deși, postura de exilați se anulează (simbolic) ca urmare a

căderii regimului comunist, cuplul Lovinescu-Ierunca decide să rămână în Paris, (re)configurându-și postura în raport cu oamenii de curte ai lui Ceaușescu care au preluat conducerea țării, precum și cu funcțiile canonului (estetic, etic, est-etic?).

Versiunea integrală în online

Monica Lovinescu,
Jurnal esențial, București,
Humanitas, 2010.

Monica Lovinescu,
*O istorie a literaturii române
pe unde scurte (1960 – 2000)*,
București, Humanitas, 2014.

Revista aparține
Asociației Creatorilor de Ficțiune
(ACF)

<https://asociația-creatorilor-de-ficțiune.ro>

Bulevardul Bălcescu, nr. 7, ap. 3
București.

Este editată de LITERA

© Ficțiunea OPTm

REDACȚIA

Editor-șef: Cristina BOGDAN.

REDACTORI:

Cătălin D. CONSTANTIN,
Doina RUȘI,
Radu ALDULESCU,
Ileana Marin,
Emanuela ILIE,
Cătrinel POPA,
Enrique NOGUERAS,
Roberto MERLO,
Sebastián TEILLIER,
Adriana TITIENI IRIMESCU,
Ciprian HANDRU,
Bianca ZBARCEA,
Codruț RADU.

<https://fictiunea.ro>
e-mail: optmotive@gmail.com

PREȚ: 8 lei

ISSN 2821 – 7985
ISSN-L 2821 – 7985

